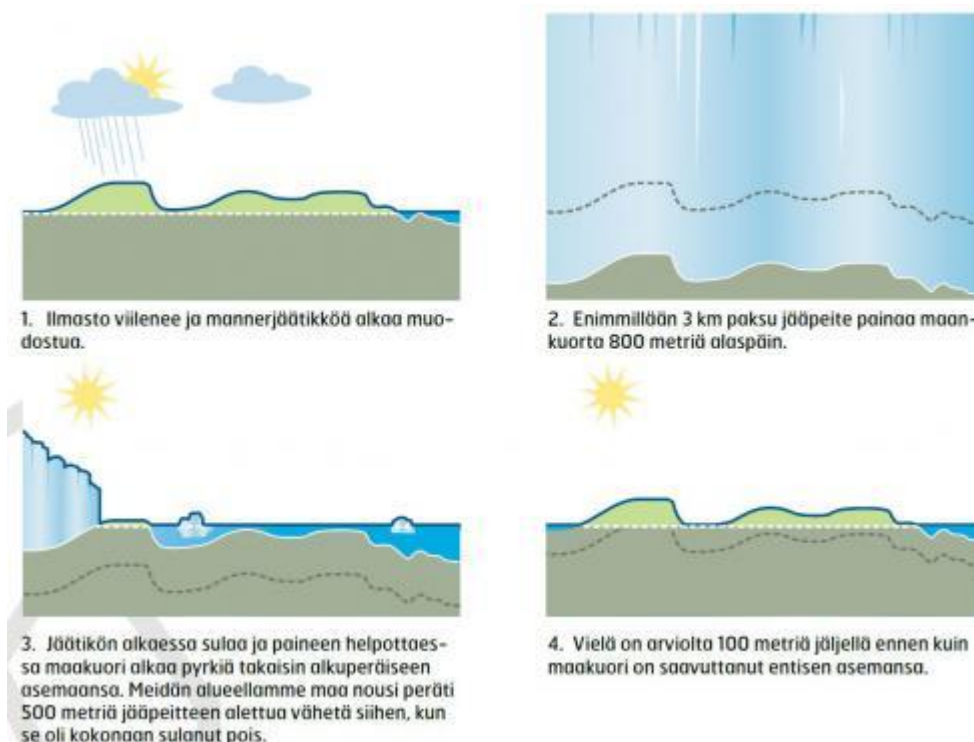

Maankohoaminen

Viimeisin Veiksel-jääkausi alkoi noin 115 000 vuotta sitten, mutta se keskeytyi monta kertaa ennen kuin se 30 000 vuotta sitten saavutti päävaiheensa. Jäätiköityminen oli laajimmillaan 22 000 vuotta sitten (katso kartta) ja silloin jäänreuna peitti Berliinin ja sivusi Lontoota, Varsovaa ja Moskovaa. Mannerjäätikkö peitti myös Pohjois-Amerikan, jolloin koko Kanada oli jään peitossa ja jäänreuna ulottui Yhdysvaltojen suurten järvien eteläpuolelle. Jää oli paksuimmillaan Pohjois-Euroopan, erityisesti Korkean Rannikon yllä, noin 3 000 metriä.

Merenkurkun saaristo

Valtava jäämassa Korkean Rannikon ja Merenkurkun saariston päällä painoi maankuorta alas jopa 800 metriä sen alkuperäisen tason alle. Merkittävä ilmaston lämpeneminen 18 000 vuotta sitten aiheutti sen, että mannerjäätikkö alkoi sulaa reunoiltaan ja sulaminen jatkui keskustaa kohti. Ajan mittaan jää ohentui ja paine maankuorta vasten väheni, jolloin maa alkoi kohota. Aluksi kohoaminen oli nopeaa, jopa yli 10 cm vuodessa, mutta sittemmin se hidastui.

Jääkausi. Lähde: Botnia-AtlanticaMaailmanperintö yhteistyössä 63°N, Botnia Atlantica

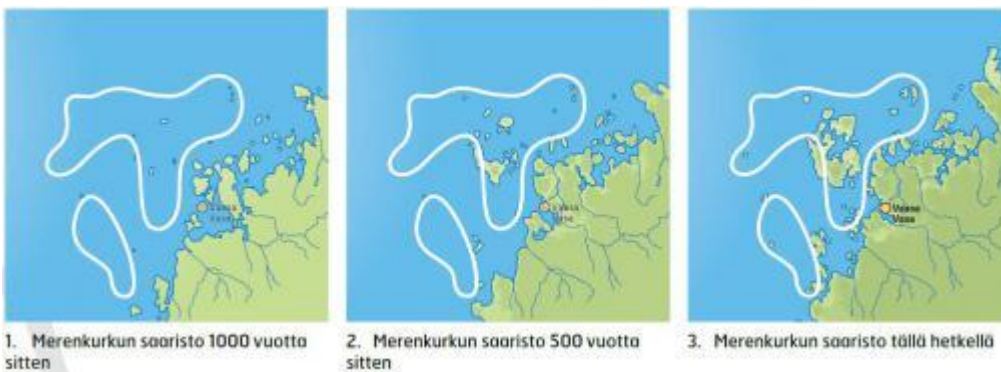
10 500 vuotta sitten jään reuna sijaitsi tässä. Noin 1 500 vuotta myöhemmin

lähes koko mannerjäätikkö oli sulanut pois. Maa oli kohonnut jo 500 metriä jään

poistuessa alueeltamme. Tämä kohoamisprosessi kesti 8 400 vuotta. Tähän päivään mennessä alue on noussut 286 metriä, joka on korkein mitattu rantaviiva Skulebergetin huipulla. Nykyään maa kohoaa 8 mm vuodessa, ja tutkijat uskovat, että kestää vielä vähintään 10 000 vuotta ennen kuin jäljellä olevat 100 maankohoamismetriä nousevat ja prosessi päättyy.

Merenkurkun saariston pinta-ala kasvaa 1 km² eli 100 hehtaaria vuosittain. Se vastaa 80 Vaasan toria. Laakeassa maisemassa muutokset näkyvät nopeasti. Uusia saaria kohoaa merestä, kun taas toiset laajenevat ja liittyvät yhteen. Lahtia syntyy ja muuttuu fladoiksi, kluuvijärviksi, järviksi ja kosteikoiksi. Yhden sukupolven aikana alue voi muuttua uimarannasta rantaniityksi.

Lähde: Botnia-AtlanticaMaailmanperintö yhteistyössä 63°N, Botnia Atlantica

Jatkuvassa muutoksessa

Maankohoamisen seurauksena luonto muuttuu jatkuvasti sekä merenpinnan ylä- että alapuolella. Kun esimerkiksi Atlantin kasveilla ja eläimillä on ollut miljoonia vuosia aikaa sopeutua ympäristöönsä, ei Merenkurkun murtoveden lajeilla ole ollut aikaa sopeutua kuin muutamia tuhansia vuosia. Siksi Merenkurkussa on niin vähän lajeja syviin meriin verrattuna.

Kun maa kohoaa vedestä, siinä alkaa pian kasvaa kaislikkoa, saroja ja

erilaisia rantakasveja. Näiden kasvien on kestävä juurien ympäristön vettymistä ja jäätymistä. 30–40 vuoden kuluttua maaperä on riittävän vakiintunutta mesiangervolle, tyrnille ja lepälle. Seuraavaksi vuorossa ovat lehtipuut, kuten koivut ja pihlajat. Vihdoin maa on riittävän vanhaa, n. 60 vuotta, jotta kuusimetsä alkaa viihtyä siinä. Tätä kutsutaan sukkeksioksi eli seuraannoksi – syntyy selkeitä vyöhykkeitä, jotka voi nähdä hyvin vaeltamalla rannalta kauemmas kohti saaren korkeinta kohtaa. Vaihtelevuuden johdosta maankohoamismetsät ovat runsaslajisia ja niissä viihtyy monia harvinaisia ja uhanalaisia lajeja, kuten esimerkiksi valkoselkätikka

Lähde: Botnia-AtlanticaMaailmanperintö yhteistyössä 63°N, Botnia Atlantica